

▶ TÖBBSZINTŰ KORMÁNYZÁS

A RÉGIÓK ÉS A VÁROSOK SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSE A KOHÉZIÓS POLITIKÁBAN

A távozó, regionális politikáért felelős biztos, Johannes Hahn kérésére elkészített különjelentés megállapítja, hogy a kohéziós politika megerősítésére hatékonyabb többszintű kormányzáson és partnerségen keresztül vezet az út.

A 2014 októberében közzétett, „Többszintű kormányzás és partnerség: a Van den Brande-jelentés” című munkájában **Luc Van den Brande**, **Johannes Hahn** biztos különleges tanácsadója több olyan módszert is hangsúlyoz, amelyek révén koherensebbé tehető az Európa 2020 stratégia, illetve a stratégia és az új partnerségi megállapodások közötti kapcsolódási pontok. Ezenkívül számos iránymutatást is javasol azzal kapcsolatban, hogy miképpen erősíthető tovább a többszintű kormányzás és partnerség kultúrája a területi dimenzióval rendelkező egyéb uniós politikák esetében.

Van den Brande szerint: „Őszinte meggyőződésem, hogy kizárólag az állami és magánszféra összes szintjén tevékenykedő szereplők jól célzott, összehangolt és koordinált fellépése révén lesznek sikeresek a fontos strukturális reformok. A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó modernizált kohéziós politika minden kétség nélkül példaértékű e tekintetben.”

A fehér könyv

A jelentés olyan kezdeményezéssorozaton alapul, amelynek célja a kormányzás és a partnerség elveinek megszilárdítása.

A Régiók Bizottsága a többszintű kormányzásról szóló fehér könyvet 2009-ben fogadta el, amely a többszintű kormányzást a következőképpen definiálja: „az Unió, a tagállamok, valamint a regionális és helyi önkormányzatok partnerségen alapuló összehangolt cselekvése, amelynek célja az Európai Unió politikáinak kidolgozása és végrehajtása.”

A Régiók Bizottsága a közelmúltban elfogadta a többszintű kormányzás európai chartáját. A charta célja ezen elv tiszteletben tartásának előmozdítása az uniós és a tagállami

LUC
VAN DEN
BRANDE

JOHANNES HAHN
BIZTOS KÜLÖNLEGES
TANÁCSADÓJA

Van den Brande Flandria miniszterelnöke volt 1992. január és 1999. július között. A Régiók Bizottságának, amelynek 2008 és 2010 között az elnöke volt, 1994 óta tagja. Az ő kezdeményezése nyomán jött létre a Flandriai Biotechnológiai Intézet (VIB). Ezenkívül a Flandria–Európa kapcsolattartó ügynökség, a Flandriai Nemzetközi Technológiai Tudományos Központ/Technopolis, valamint a flandriai nemzeti műsorszolgáltató, a VRT igazgatóságának elnöki feladatait is ellátja.

politika alakításának minden szintjén. Ez idáig több mint 150 regionális és helyi hatóság írta alá a chartát, és egyre több politikai döntéshozó fejezte ki támogatását.

Kötelező erejű elv

A charta még nem vált kötelező erejű elvvé. Mindez csak uniós jogszabályok révén valósulhatna meg. Az alapelvet azonban felvették a közös rendelkezésekről szóló rendelet rendelkezései közé, amely megerősíti az európai strukturális és befektetési alapok működését. A tagállamoknak a programozás valamennyi szakaszában és minden szinten kötelességük partnerségeket létrehozni.

TÖBBSZINTŰ KORMÁNYZÁS EURÓPA PARTNERSÉGBEN VALÓ ÉPÍTÉSE

„Új szerződés megkötését sürgetjük az európai intézmények és a gazdasági és szociális szereplők között, illetve a különböző nemzeti, regionális és helyi hatalmi szintek között. Legfőképp azonban olyan erős vezetést sürgetünk, amely képes őszinte és eredményes párbeszédet fenntartani a polgárokkal, és partnerségben kormányozni.”

Van den Brande emlékeztet arra, hogy az Európai Unió fokozatosan fejlődött a felülről lefelé irányuló kormányzási modelltől egy inkluzívabb modell felé haladva, ami azzal járt, hogy egyre inkább bevonta a társadalmi és gazdasági partnereit. Az idő előrehaladtával a regionális és helyi hatóságok is több lehetőséget kaptak arra, hogy az alulról felfelé építkező struktúrájukat alapul véve hozzájáruljanak az unió integrációs folyamatához. Több tagállamban is fontos szerepet töltenek be az ESB-alapok megosztott irányításában és az operatív programok terveinek elkészítésében és végrehajtásában.

2000-ben az Európai Bizottság elfogadta az európai kormányzásról szóló fehér könyvet, amely kiemelte a jó kormányzás öt alapelvét az Unió politikájának alakítását illetően, nevezetesen a nyitottságot, a részvételt, a felelősségvállalást, a hatékonyságot és a koherenciát. Mindezen elvek tiszteletben tartása fontos további lépést jelent az Unió politikai ciklusában az Unió céljainak érvényesítését és a társadalmi partnerek felelősségvállalásának növelését illetően.

Van den Brande szerint az új, többszintű kormányzás elvén alapuló kohéziós politikának ösztönző forrásként kell működnie az Európa 2020 következő évi felülvizsgálatában. A felülvizsgálat „kiváló alkalom a stratégiával kapcsolatos felelősségvállalás növelésére, és hatékonyabb gyakorlati megvalósítást tesz lehetővé”.

Európai magatartási kódex

A partnerségre vonatkozó európai magatartási kódex szintén egy újabb fontos előrelépést jelent a felé, hogy növekedjen a kohéziós politikával kapcsolatos közös elköteleződés és felelősségvállalás.

A kódex előírja mindazokat a célokat és kritériumokat, amelyek lehetővé teszik a többszintű kormányzás és a partnerség elveinek végrehajtását a tagállamok számára, ugyanakkor kellő rugalmasságot teremt ahhoz, hogy a gyakorlati végrehajtás intézkedéseit a kérdéses tagállamok állapítsák meg.

A partnerségi megállapodásokra gyakorolt hatás

A többszintű kormányzás és a megerősített partnerség filozófiája nemcsak az operatív programokra, hanem az új partnerségi megállapodásokra is hatással van.

A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó partnerségi megállapodások első értékeléséből – a többszintű kormányzásra vonatkozó és a partnerségi elvekkel összefüggésben – a jelentés szerint általánosságban arra lehet következtetni, hogy nincsenek alapvető problémák. A tagállamok ugyanakkor – az intézményi háttérükre, adminisztratív kapacitásukra, ismereteikre stb. támaszkodva – eltérően hajtják végre a többszintű kormányzás és a partnerség elveit. Tagállamtól függetlenül elegendő rugalmasság áll rendelkezésre ahhoz, hogy a kohéziós politikai rendszereket hozzáigazíthassák a nemzeti intézményi intézkedésekhez.

Tíz tagállam tovább konszolidálta a meglévő többszintű kormányzást és a létező partnerségi kultúrát; további tíz pedig jelentős előrelépéseket tett e téren. Nyolc tagállamban világos célokat fogalmaztak meg mindezeknek a jövőben történő javítására.

Hétpontos terv

Van den Brande támogatja a Régiók Bizottságának az athéni nyilatkozatban ismertetett tervét⁽¹⁾.

- ▶ 1. Az Európa 2020 stratégiának területi dimenziót kell adni.
- ▶ 2. Nemzeti reformprogramokat kell a partnerségekben megvalósítani.
- ▶ 3. A többszintű kormányzást kell általános szemléletként alkalmazni.
- ▶ 4. Az európai szemesztert valódi hosszú távú beruházással kell összehangolni.
- ▶ 5. Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezéseit a politikai koordináció megerősítésére kell használni.
- ▶ 6. Mobilizálni kell a hosszú távú beruházásra szánt finanszírozást, gondoskodva a jobb felhasználásról.
- ▶ 7. Meg kell erősíteni az adminisztratív kapacitást a végrehajtás hatékonyságának növelése érdekében.

A jövőre vonatkozó iránymutatások

Luc Van den Brande szerint az új jogszabályi felhatalmazás kezdetén az Uniónak valós esélye van arra, hogy a többszintű kormányzás intelligens rendszerét és a közös partnerségi kultúrát alapul véve erősebbé váljon. Több olyan intézkedést is felvázol, amely előmozdíthatja ezt a folyamatot:

(1) Athéni nyilatkozat az Európa 2020 stratégia félidei értékeléséről; készítette: Régiók Bizottsága a 6th European Summit of Regions and Cities (az Európai Régiók és Városok 6. Európai Találkozója) alkalmából 2014 márciusában: <http://cor.europa.eu/en/events/summits/Pages/athens-2014-material.aspx>

▶ Luc Van den Brande átadja a többszintű kormányzásról és partnerségről szóló jelentését Johannes Hahn biztosnak.

„ A többszintű kormányzás és a partnerség fő irányelvként való meghatározása révén a kohéziós politika véleményem szerint kikövezi az utat más, jelentős területi dimenzióval rendelkező uniós politikák és stratégiák előtt. Ilyen például az Európa 2020 stratégia (illetve annak utódja), az Unió éghajlat- és energiapolitikája, a fejlesztési együttműködés, a szomszédsági politika, a Stokholmi Program végrehajtása, az alapvető jogok konszolidációja, az egységes piaci intézkedéscsomag elmélyítése,... hogy valóban uniós szintű politikává váljon, amelyért minden szinten felelősséget vállalnak. ”

▶ LUC VAN DEN BRANDE – JOHANNES HAHN BIZTOS
KÜLÖNLEGES TANÁCSADÓJA

▶ **TÉNYEKEN ALAPULÓ TÖBBSZINTŰ KORMÁNYZÁS:** Mivel minden tagállamnak eltérő az intézményi és alkotmányos szerkezete, nincsenek az egész unióra vonatkozó egyedi struktúrák a többszintű kormányzásra vonatkozóan. Az értékelési rendszert az eredmények alapján kell kidolgozni. A Régiók Bizottsága jelenleg is a többszintű kormányzási elvek rangsorolásán dolgozik, hogy mérhető legyen a többszintű kormányzás fejlődése a konkrét uniós politikákban.

▶ **TERÜLETI TÖBBSZINTŰ KORMÁNYZÁS:** Ahhoz, hogy a folyamat minél inkluzívabbá váljon, nem szabad különbséget tenni az alkotmányos, a jogalkotási hatáskörrel rendelkező és más régiók között. Az Unió partnerrégiói – Van den Brande álláspontja szerint – az egyes tagállamok alkotmányos rendszereivel összhangban tágran értelmezhetők.

▶ **CÉL A TÖBBSZINTŰ KORMÁNYZÁSON ÉS PARTNERSÉGEN ALAPULÓ UNIÓ:** A többszintű kormányzás európai chartáját minden európai kormányzati szinten végre kell hajtani.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Többszintű kormányzás és partnerség:

A VAN DEN BRANDE-JELENTÉS:

http://ec.europa.eu/regional_policy/upload/documents/Commissioner/VandenBrandereport_08102014.pdf